

Posudek na diplomovou práci Kateřiny Bubeníčkové: Dokonalá žena. Analýza filmových postav umělých ženských bytostí z perspektivy teorií postmoderny a jejich přístupů k tělu a konstituování identity.

Posudek vypracovala vedoucí práce: PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D., Katedra mediálních studií, Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova v Praze

Kateřina Bubeníčková si pro svoji diplomovou práci zvolila téma i přístup na pomezí řady oborů a právě tuto její volbu i výsledný interdisciplinární přístup spolu s klíčovým důrazem kladeným na pozdně moderní teorie moci a kontroly považuji za silnou stránku práce. Od začátku přistoupila k tématu zodpovědně, absolvovala řadu konzultací, a přitom samostatně navrhovala takovou integraci přístupů, která by nejlépe posloužila jako kompaktní teoretické východisko pro její následný analytický argument. Domnívám se, že se jí podařilo předložit práci, která od začátku sleduje jednu argumentační linii, ačkoli pracuje s množstvím teoretických konceptů ze sice příbuzných, ale jinak velmi autonomních oborů. Zároveň teoretická východiska práce i vlastní, spíše ilustrativní analýza tvoří jeden logický celek a tyto části textu jsou k sobě průběžně vzájemně vztahovány, což je pro mě signálem zralého autorského přístupu.

Za obzvláště přínosnou považuji autorčinu diskusi s koncepty moci, kontroly a útisku a rozhodnutí aplikovat je na téma reprezentací umělých ženských bytostí v populární kultuře (konkrétně filmu) a zároveň její kritický pohled na kyberfeministický optimismus týkající se možnosti osvobození se od řady struktur moci skrze (uměleckou) konstrukci postav žen-kyborgů. Autorka je ve své analýze schopna vlastního náhledu na to, jakým způsobem reprezentace umělých ženských bytostí narušují, resp. stvrzují dominantní patriarchální řád, aniž by podléhala předem nabízeným teoretickým závěrům autorek a autorů, z nichž ve svých východiscích čerpá.

Za poněkud nešťastné považuji to, že autorka často nevhodně uvozuje jednotlivé kapitoly citacemi jiných autorů bez jakékoli úvodní věty či kontextualizace. S tím souvisí i její tendence pracovat hojně se sekundární literaturou a nepříliš vhodně také s řadou kvalifikačních (bakalářských a diplomových) prací a „úvodové“ literatury. Citované pasáže jsou sice pečlivě zdrojovány, bylo by však vhodné, aby autorka při obhajobě případně objasnila, proč se ve finální verzi textu uchýlila k citování tohoto typu sekundárních zdrojů, když zároveň v textu pracuje i s originálními zdroji (a odkazuje na ně) a z naší spolupráce bylo vždy zřejmé, že je s primární literaturou detailně obeznámena a komplexně o ní uvažuje.

Pokud jde o vlastní analýzu, považuji ji spíše za přesvědčivou ilustraci argumentu, který si autorka připravuje napříč textem a k němuž dospěla na základě spíše filozofické, než rigorózně metodologické reflexe dostupné literatury i materiálu k analýze – také volba analyzovaných audiovizuálních děl je z tohoto pohledu samozřejmě instrumentální a vedly jsme o ní během konzultací diskusi. Ačkoli volbu spíše filozofického přístupu k tématu považuji za zcela legitimní, je přesto škoda, že z výsledné prezentace autorčiných analytických závěrů není jednoznačně patrné, že typologie reprezentací umělých ženských postav v kinematografii posledních desetiletí je výsledkem její analytické práce. Už nešťastná formulace na s. 10 jako by implikovala, že autorka jen přiřazuje konkrétní filmové reprezentace již existující typologii postav, což zbytečně oslabuje dojem z autorčina odborného přínosu.

Navzdory kritickým výtkám výše považuji diplomovou práci Kateřiny Bubeníčkové za výsledek poctivě odvedené přípravy a odborného zaujetí zajímavým tématem – z textu je dle mého zřejmé, že autorka teorie, k nimž odkazuje, integrovala do systému svého uvažování a že jí je vlastní kritická reflexe jevů na pomezí oborů, jimž se věnuje.

Diplomovou práci Kateřiny Bubeníčkové jsem si přečetla se zájmem a s ohledem na některé zmíněné nedostatky navrhuji hodnotit ji stupněm velmi dobře.

Lenka Vochocová

V Praze, 17. 9. 2015